

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan lausuntopyyntö, VNS 6/2020 vp Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle - Suomen kestävän kasvun ohjelma

Uudenmaan ELY-keskuksen asiantuntijalausunto Suomen kestävän kasvun ohjelmasta

Uudenmaan ELY-keskus kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto Suomen kestävän kasvun ohjelmaa koskevasta valtioneuvoston selonteosta eduskunnalle.

Uudenmaan ELY-keskus keskittyy liikenne- ja viestintävaliokunnalle antamassaan lausunnossa ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri - vastuualueen asioihin. Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue vastaa tienpidosta Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnissa sekä osallistuu keskeisenä toimijana alueiden liikennejärjestelmän kehittämiseen.

Koronaepidemian vaikutukset Uudellamaalla ovat olleet kansallisesti merkittävät. Tämä on ilmennyt niin sairastuvuutena kuin rajoitustoimenpiteiden myötä työttömyysluvuissa, yritysten toimintamahdollisuuksissa ja kuntien taloudessa. Aluekehittämisen näkökulmasta olisi suotavaa, että elpymispaketin varojen kohdentamisessa huomioidaan se, mitkä alueet ovat pandemiasta kärsineet taloudellisesti ja sosiaalisesti eniten.

ELY-keskus kiittää laajan alueellisen vuoropuhelun toteuttamisesta selonteon valmisteluvaiheessa. Selonteko luo edellytyksiä Suomen talouden toipumiselle ja ympäristökestävä kasvun tukemiselle pandemian jälkeen. ELY-keskus toivoo, että laadittuja alueellisia selviytymissuunnitelmia ja yhteistä vuoropuhelua hyödynnetään myös selontekoa yksityiskohtaisemman, kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman valmistelussa.

Selonteko sisältää kattavan kuvauksen EU:n elpymisvälinekokonaisuudesta ja siihen liittyvistä rahoitusohjelmista sekä näiden kriteereistä ja tavoitteista. Elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimenpiteiden toteuttamisen aikajänne ja määräaika elokuun 2026 loppuun mennessä, luo mahdollisuuden vaikuttavien hankekokonaisuuksien hyvälle valmistelulle ja toteuttamiselle. Ohjelman painopisteet ja tavoitteet yhtyvät hyvin mm. liikenteen päästöjen puolittamistavoitteeseen vuoteen 2030 mennessä, fossiilittoman liikenteen

tiekarttatyöhön sekä Liikenne12 -työn tavoitteisiin ja toimenpide-ehdotuksiin.

Jotta liikenteen päästövähennystavoitteeseen 2030 päästään, tarvitaan liikennejärjestelmän tehostamista, liikenteen digitalisaatiota sekä merkittävää uusien käyttövoimien yleistymistä. Tieliikenteen päästöjen vähentämisen kannalta keskeistä on uusien käyttövoimien laaja jakeluinfrastruktuuri. Uudenmaan kannalta on olennaista huomioida suuri asukas- ja liikennemäärä, josta seuraa mm. tiheän sähkölatausasemaverkoston tarve.

Liikennevälineiden sähköistyminen ja biokaasuistuminen joukkoliikenteen julkisissa hankinnoissa on yleisesti voimistunut. ELY-keskuksen hankkima joukkoliikenne on kuitenkin suurelta osin peruspalveluja täydentävää liikennettä, joten pelkästään sen varaan ei esimerkiksi autojen latausinfraan rakentamista voi perustaa. ELY-keskus selvittää joukkoliikenteen hankintamalleja ja tarjouskilpailujen perusvaatimuksia voimakkaammin vähäpäästöisyyttä suosiviksi.

Joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämistä koskevat kehittämistoimenpiteet ovat avainasemassa kulkutapojen osuuden kasvattamisessa. ELY-keskus kehittää liikennepalveluja joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyn mukaisesti. Joukkoliikenteen houkuttelevuutta parantavana kehittämistoimena ELY-keskus keskittyy erityisesti toimivien matkaketjujen rakentamiseen. Toimivat matkaketjut luodaan suunnittelulla, jossa tunnistetaan paitsi yhteystarpeet ja -puutteet myös asiakaslähtöiset lippujärjestelmät ja -tuotteet koko matkaketjulle. Kestävää liikkumista edistävät matkaketjut kytkeytyvät toimiviin ja turvallisiin kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiin joukkoliikenteen pysäkeille sekä oikein mitoitettuun liityntäpysäköintiin.

Toimiva väyläverkko ja hyvät logistiset yhteydet huolehtivat osaltaan siitä, että Suomi on houkutteleva investointiympäristö niin kotimaisille kuin kansainvälisille yrityksille. Vuoden 2020 lisätalousarvioiden elvystystoimenpiteet ja panostukset väyläverkkoon ja liikenteeseen (päällystystoimenpiteet, jalankulun ja pyöräilyn yhteydet, pääväyläverkon tie- ja raideinvestoinnit, joukkoliikenteen tuet) vaikuttavat myönteisesti niin elinkeinoelämän logistisiin kustannuksiin kuin kansalaisten hyvinvointiin lyhyellä ja pitkällä aikajänteellä. Digitaalisen infrastruktuurin ja alueellisen saavutettavuuden takaamiseksi selonteossa on tunnistettu fyysisen infrastruktuurin parantamistarve investoinneilla tilanteissa, joissa vihreän siirtymän vauhdittaminen, yhteiskunnan toimintavarmuuden turvaaminen ja taloutta merkittävästi uudistavat hankkeet tätä edellyttävät. Tällaisia vihreää siirtymää ja yhteiskunnan toimintavarmuutta tukevia väyläinfrastruktuurin investointeja olisivat mm. jo aiemmin päätetyn kaltaiset väyläverkon elvytyshankkeet. Uudenmaan ELY-keskuksella on hyvät valmiudet jatkaa nykyisen väyläverkon toimintavarmuuden ylläpitäviä investointeja ja kestävän liikkumisen edistämisestä niin infrastruktuuria kuin palveluja kehittämällä.

11.1.2021

Selonteossa todetaan, että kestävän yhdyskuntarakenteen luominen edellyttää kaupungeissa kaavoituksen ilmastovaikutusten arvioinnin kehittämistä ja samalla on huolehdittava tiiviin yhdyskuntarakenteen viihtyisyydestä. Uudellamaalla nämä asiat korostuvat, mutta on tärkeää myös huomioida, että ilmastovaikutukset eivät ole vain kaupunkien alueidenkäytön kysymyksiä, vaan näkyvät erityisesti liikenteen osalta myös harvaan asutuilla alueilla. ELY-keskuksen asiantuntijat tekevät tiivistä yhteistyötä alueidenkäytön ja liikennesuunnittelun yhteensovittamisessa. Uudenmaan ELY-keskuksessa on myös käynnistynyt hanke, jossa kehitetään kaavoituksen ilmastovaikutusten arviointia.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Yksikön päällikkö Johanna Järvinen ja ratkaissut Johtaja Päivi Nuutinen.

Johtaja

Päivi Nuutinen

Yksikön päällikkö

Johanna Järvinen

Tiedoksi

UUD ELY L JORY

Tämä asiakirja KEHA/10074/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/10074/2020 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Järvinen Johanna 11.01.2021 09:42

Hyväksyjä Nuutinen Päivi 11.01.2021 10:46